

Sygn. akt I C 1048/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Alicja Tułodziecka
Protokolant:	stażysta Cecylia Olewińska

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2015 r. w Kwidzynie

na rozprawie

sprawy z powództwa Miasta i Gminy P.

przeciwko E. S. i K. S.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

oddala powództwo.

SSR Alicja Tułodziecka

Sygn. akt I C 1048/15

UZASADNIENIE

Powódka Miasto i Gmina P. w pozwie wniesionym przeciwko E. S. i K. S. domagała się pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku – III Wydziału Cywilnego – ogłoszonego w dniu 14 października 2011 r. w sprawie o sygn. akt III Ca 1387/10, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 16 maja 2012 r. (sygn. akt I C 87/09), zasądającego od Miasta i Gminy P. solidarnie na rzecz E. i K. S. kwotę 6.760,77 zł. Nadto powódka wniosła o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że wyrokiem z dnia 30 lipca 2010 r. w sprawie I C 87/09 Sąd Rejonowy w Kwidzynie zasądził od Miasta i Gminy P. na rzecz E. i K. S. kwotę 19.822,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 września 2007 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 276 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Wyrokiem z dnia 14 października 2011 r. w sprawie III Ca 1387/10 Sąd Okręgowy w Gdańsku zmienił wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że zasądził od Miasta i Gminy P. solidarnie kwotę 6.760,77 zł, oddalając powództwo w pozostałym zakresie, a także zasądził od E. i K. S. solidarnie na rzecz Miasta i Gminy P. kwotę 3.856 zł tytułem zwrotu kosztów procesu przed Sądem I instancji oraz kwotę 1.446,72 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu przed Sądem II instancji.

Wskazano, że postanowieniem z dnia 16 maja 2012 r. Sąd ostatniemu z wyżej wskazanych wyroków nadał klauzulę wykonalności co do punktu 1.

Powódka podała, że w dniu 01 października 2012 r. E. S., działając także w imieniu swojej żony, wezwał Miasto i Gminę P. do zapłaty kwoty 7.676,16 zł. Jednocześnie E. S. wyraził zgodę na dokonanie przez Gminę i Miasto P. potrącenia tej wierzytelności z wierzytelnościami przysługującymi Miastu i Gminie P. z wskazanego wyżej wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku.

Podano, że w dniu 12 października 2012 r. Miasto i Gmina P. dokonała płatności kwoty 1.485 zł na rachunek E. S.. Ta kwota stanowiła różnicę między wzajemnymi wierzytelnościami stron przysługującymi im na mocy wskazanego wyżej tytułu wykonawczego.

Powódka wyjaśniła, że w dniu 15 lipca 2015 r. została poinformowana o wszczęciu egzekucji na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 14 października 2011 r.

Powódka wyjaśniła także, że na skutek oświadczenia o potrąceniu złożonego przez E. S. doszło do umorzenia kwoty 6.760,77 zł (zasądzonej na rzecz pozwanych) z kwotą 5.302,72 zł (zasądzonej na rzecz powódki).

Powódka w uzasadnieniu pozwu powołała się na treść przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Pozwani E. S. i K. S. wnieśli o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił, co następuje:

Wyrokiem z dnia 30 lipca 2010 r. Sąd Rejonowy w Kwidzynie zasądził od pozwanej Gminy i Miasta P. na rzecz powodów E. S. i K. S. solidarnie kwotę 19.822,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 września 2007 r. do dnia zapłaty. Nadto Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 276 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Kwidzynie z k. 8 – 9 akt)

Wyrokiem z dnia 14 października 2011 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku zmienił wskazany wyżej wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że zasądził od Gminy i Miasta P. na rzecz E. S. i K. S. solidarnie kwotę 6.760,77 zł, a w pozostałej części powództwo oddalił. Nadto Sąd zmienił wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że zasądził od E. i K. S. na rzecz Gminy i Miasta P. kwotę 3.856 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Sąd Okręgowy oddalił apelację w pozostałym zakresie. Nadto Sąd II instancji zasądził od powodów na rzecz pozwanej kwotę 1.446,72 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z k. 10 – 11 akt)

Postanowieniem z dnia 16 maja 2012 r. Sąd Rejonowy w Kwidzynie wskazanemu wyżej wyrokowi z dnia 14 października 2011 r. w pkt I nadał klauzulę wykonalności.

(dowód: kopia postanowienia z dnia 16 maja 2012 r. z k. 12 akt)

Pismem z dnia 01 października 2012 r. E. S. (działając także w imieniu małżonki K. S.) wezwał Gminę i Miasto P. do zapłaty należności zasądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 14 października 2011 r., tj. kwoty w wysokości 7.676,16 zł.

W tym piśmie wskazano, że na tę należność składają się następujące kwoty:

- 6.760,77 zł tytułem należności głównej,
- 843,39 zł tytułem odsetek ustawowych od dnia 15 października 2011 r. do dnia 30 września 2012 r.,
- 72 zł tytułem kosztów nadania klauzuli wykonalności.

Wskazano, iż ta kwota winna być uiszczona na podany nr rachunku bankowego w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego pisma.

Nadto w tym piśmie podano także, iż ta kwota może być pomniejszona o zasądzone na rzecz Gminy i Miasta P. koszty procesu.

(dowód: wezwanie do zapłaty z k. 13 akt)

W dniu 12 października 2012 r. Gmina i Miasto P. dokonano wpłaty na rachunek E. S. kwoty 1.485,05 zł.

(dowód: dowód wpłaty z k. 14 akt)

W dniu 15 lipca 2015 r. Miasto i Gmina P. została zawiadomiona o wszczęciu egzekucji na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 14 października 2011 r. i wyroku Sądu Rejonowego w Kwidzynie z dnia 30 lipca 2010 r.

(dowód: akta sprawy egzekucyjnej Km 1263/15)

W dniu 10 listopada 2015 r. E. S. złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 1263/15.

(dowód: kopia wniosku z k. 38 akt)

Sąd zważył, co następuje:

Okoliczności faktyczne w istotnych dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy kwestiach Sąd przede wszystkim ustalił na podstawie danych wynikających z zebranych w sprawie dokumentów, a także dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy egzekucyjnej Km 1263/15.

Wskazać w tym miejscu trzeba, iż strony w toku sprawy nie kwestionowały wiarygodności oraz prawdziwości danych wynikających z tych dokumentów, a Sąd orzekający nie znalazł innych podstaw, aby tym danym odmówić mocy dowodowej.

W przedmiotowej sprawie powódka Miasto i Gmina P. domagała się pozbawienia wykonalności w całości wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 14 października 2011 r., wydanego w sprawie III Ca 1387/10, na podstawie którego zasądzone od powódki na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 6.760,77 zł.

Powódka podała, że w piśmie z dnia 01 października 2012 r. pozwany wyraził zgodę na dokonanie przez Gminę i Miasto P. potrącenia przysługującej mu wierzytelności z wierzytelnościami przysługującymi powódce na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 14 października 2011 r.

Powódka wskazała, że w dniu 12 października 2012 r. dokonała wpłaty kwoty 1.485,05 zł na rachunek pozwanego i ta kwota stanowiła różnicę między wzajemnymi wierzytelnościami stron przysługującymi im na mocy tytułu egzekucyjnego.

Powódka wskazała, że na skutek potrącenia doszło do wzajemnego umorzenia wierzytelności obu stron do wysokości wierzytelności niższej. Z tegoż wynika, że zobowiązanie powódki wobec pozwanych wynikające ze wskazanego wyżej wyroku wygasło.

W tym miejscu wskazać trzeba, że zgodnie z treścią przepisu art. 840 k.p.c. dłużnik może w drodze procesu żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym nie będącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;

3) jeżeli małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787 k.p.c., wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Powództwo przeciwegzekucyjne jest merytorycznym środkiem obrony przeciwko niezgodnej z prawem egzekucji, zarówno co do jej zasadności, jak i dopuszczalności. Dłużnik wnosząc powództwo przeciwegzekucyjne powinien sprecyzować w pozwie o jaki tytuł wykonawczy chodzi oraz w jakim zakresie domaga się pozbawienia czy ograniczenia jego wykonalności. Żądanie dłużnika może dotyczyć jedynie pozbawienia lub ograniczenia wykonalności tytułu wykonawczego, a nie uchylenia klauzuli wykonalności.

Powództwo z przepisu art. 840 k.p.c., jako środek merytorycznej obrony dłużnika, pozwala na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem i w konsekwencji musi być oparte na przyczynach materialnoprawnych wymienionych w punktach 1 – 3 przytoczonego powyżej przepisu.

Twierdzenia prezentowane w niniejszej sprawie przez powódkę wskazują, iż podstawy prawnej wniesionego przez nią powództwa przeciwegzekucyjnego należałoby upatrywać w przepisie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Wskazać w tym miejscu trzeba, iż przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. W związku z powyższym rozróżnia się zdarzenia zależne od woli stron (np. spełnienie świadczenia, potrącenie) oraz niezależne od woli stron (m. in. przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada).

W przedmiotowej sprawie w świetle twierdzeń strony powodowej należało ustalić, czy powódka skutecznie dokonała potrącenia należności przysługującej pozwanym z wierzytelnością należną jej od pozwanych i w konsekwencji tegoż ustalić, czy jej zobowiązanie wobec pozwanych wygasło.

Zgodnie z treścią przepisu art. 498 § 1 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym.

Dopuszczalność potrącenia uzależniona jest od współistnienia ustawowo określonych przesłanek. Jedną z nich jest wzajemność wierzytelności tj. aby potrącający był równocześnie dłużnikiem oraz wierzycielem swego wierzyciela. Wierzytelności podlegające potrąceniu mogą wynikać z różnych tytułów, jak i tylko jednego. Inną przesłanką potrącenia ustawowego jest również przesłanka zaskarżalności potrącanych wierzytelności. Wymaganie, aby obie wierzytelności były zaskarżalne, czyli nadawały się do dochodzenia przed sądem lub innym organem państwowym, jest uzasadnione egzekucyjną funkcją potrącenia, które umożliwia wierzycielowi przymusową realizację należnego mu świadczenia, choć bez udziału organów wymiaru sprawiedliwości. Dla uznania wierzytelności za zaskarżalną wystarczy sama potencjalna możliwość dochodzenia świadczenia na drodze przymusu prawnego, nie jest natomiast potrzebne wszczęcie stosownego postępowania zmierzającego do dochodzenia wierzytelności.

Podnieść w tym miejscu należy, iż wykazanie przesłanek warunkujących dokonanie potrącenia obciąża stronę, która zgłasza zarzut potrącenia – zgodnie z ogólną regułą wynikającą z art. 6 k.c.

W ocenie Sądu orzekającego, w przedmiotowej sprawie powódka nie wykazała przesłanek warunkujących dokonanie skutecznego potrącenia. Dodać tylko trzeba, że powódka w tej sprawie była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, a zatem Sąd nie miał obowiązku udzielania jej stosownych pouczeń odnośnie ciężaru dowodu w tym zakresie.

Nadto, w ocenie Sądu, w niniejszej sprawie zasadnicze wątpliwości budzi to, czy powódka rzeczywiście złożyła oświadczenie o potrąceniu. Pozwani bowiem podnosili, że nie otrzymali oświadczenia powódki, iż korzysta ona z zarzutu potrącenia.

Z kolei powódka w tym zakresie powoływała się na pismo pozwanego E. S. z dnia 01 października 2012 r. Z treści tego pisma pozwanego wynikało, iż kwota której zapłaty pozwany domaga się od powódki może być pomniejszona o zasądzone na rzecz Gminy i Miasta P. koszty procesu.

Wskazać w tym miejscu trzeba, iż potrącenie dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie (por. przepis art. 499 k.c.). Wobec tego wywołuje ono skutek z chwilą dojścia do adresata w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią.

Podkreślenia wymaga to, że zarzut potrącenia wymaga stanowczego oświadczenia o potrąceniu mającym cechy uznania długu. Nie może zatem być złożone w sposób dorozumiany.

Strona w takim oświadczeniu winna skonkretyzować swoją wierzytelność, skonkretyzować jej zakres przedstawiony do potrącenia, określić wysokość i wymagalność tej wierzytelności. Co istotne strona winna w kategorię sposób wykazać wolę potrącenia w celu wzajemnego umorzenia skonkretyzowanej wierzytelności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 lutego 2015 r., sygn. akt I ACa 804/15, opublikowane w bazie prawnej LEX nr 1661134 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 marca 2015 r., sygn. akt I ACa 991/14, opublikowane w bazie prawnej LEX nr 1665069).

Podkreślenia wymaga to, iż w tej sprawie nie wykazano, aby powódka złożyła tego rodzaju oświadczenie – co istotne należało w tym wypadku także wykazać, że takie oświadczenie złożyła osoba uprawniona do działania w imieniu powódki.

Zaznaczyć trzeba, że strona powodowa nawet w pozwie nie powoływała się na złożenie przez powódkę tego rodzaju oświadczenia (nie dołączono także takiego oświadczenia powódki do pozwu). Na marginesie dodać należy, że w aktach sprawy egzekucyjnej Km 1263/15 znajduje się kopia oświadczenia o potrąceniu (z nieczytelną datą). Podkreślenia po pierwsze wymaga jednak to, że nie wykazano, iż to oświadczenie dotarło do pozwanych w taki sposób, że mogli zapoznać się z jego treścią. Pozwani w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na ich wniosek podnosili, że nigdy nie zamieszkiwali pod adresem wskazanym w tym piśmie. Po drugie, strona powodowa w pozwie nie powoływała się na to, iż złożyła oświadczenie o potrąceniu ani też nie wносиła o przeprowadzenie na rozprawie dowodu z tego dokumentu znajdującego się w aktach sprawy egzekucyjnej – przy czym zgodnie z treścią przepisu art. 843 § 3 k.p.c. strona już w pozwie winna przedstawić wszystkie zarzuty pod rygorem utraty prawa do skorzystania z nich w toku dalszego postępowania.

Z pewnością oświadczenia powódki w przedmiocie potrącenia nie może zastąpić pismo pozwanego E. S. z dnia 01 października 2012 r. Natomiast na to właśnie pismo pozwanego powoływała się powódka w tej sprawie. Zdaniem Sądu, z treści tego pisma wynika zmniejszenie wierzytelności przez odliczenie od niej określonej kwoty, co jednak nie może stanowić potrącenia w świetle treści przepisu art. 498 k.c. i art. 499 k.c. O złożeniu oświadczenia o potrąceniu przez powódkę nie może także świadczyć fakt dokonania wpłaty na rzecz pozwanego określonej kwoty w październiku 2012 r.

Podnieść bowiem trzeba, że do potrącenia długu z wierzytelnością nie dochodzi automatycznie przez to, że istnieją dwie wzajemne wierzytelności nadające się do potrącenia, ale konieczne jest w tym wypadku oświadczenie, że korzysta się z prawa potrącenia.

Mając na względzie powyżej przedstawione rozważania i okoliczności Sąd uznał, iż żądanie powódki nie zasługiwało na uwzględnienie, albowiem powódka nie wykazała w należyty sposób, że jej zobowiązanie wobec pozwanych wygasło na skutek dokonania potrącenia.

Zważywszy na powyżej przedstawione okoliczności i rozważania Sąd uznał, że powództwo wniesione przez powódkę było bezzasadne i jako takie nie zasługiwało na uwzględnienie. Wobec tego Sąd oddalił żądanie pozwu. Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowiły przepisy art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. a contrario w zw. z art. 498 k.c. i art. 499 k.c. a contrario, a także przepis art. 843 § 3 k.p.c.